

HANDLÄGGARE/ENHET
Arbetslivsenheten
Claes-Mikael Jonsson/CA

DATUM
2011-08-31

DIARIENUMMER
20110161

ERT DATUM
2011-03-15

ER REFERENS
2011/1359/ARM

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

LOs översyn av begränsningar eller förbud i kollektivavtal mot att anlita arbetskraft som hyrs ut av bemanningsföretag

Med anledning av bemanningsdirektivets införlivande i svensk rätt har arbetsmarknadens parter ombetts att göra en översyn av särskilda kollektivavtalsvillkor som berör anlitandet av bemanningsföretag. LO har tagit emot en anmodan till översyn från arbetsmarknadsdepartementet som ytterst vilar på bestämmelser i bemanningsdirektivet.

Bestämmelserna i bemanningsdirektivet som handlar om undanröjandet av omotiverade hinder återfinns i artikel 4. Direktivets krav är inte materiella utan handlar om att medlemsstaterna, i samråd med arbetsmarknadens parter, ska göra en översyn av eventuella begränsningar och förbud av bemanningsverksamhet. Sveriges regering ska till kommissionen rapportera de begränsningar och förbud som finns i kollektivavtalen på arbetsmarknaden. Översynen ska göras av de parter som förhandlat fram avtalen.

LO har under sommaren tillfrågat medlemsförbunden huruvida hinder mot anlitande av bemanningsföretag föreligger. De hinder som ur ett EU-rättsligt perspektiv möjligen kan anses föreligga återfinns i de särskilda förhandlingsordningar som infördes i samband med avtalsrörelsen 2010. I den mån de särskilda förhandlingsordningarna överhuvudtaget kan betraktas som hinder är LOs uppfattning att dessa kan rättfärdiggöras, särskilt med beaktande av behovet att garantera att arbetsmarknaden fungerar väl eller att förhindra missbruk. I sammanhanget ska även betonas att de särskilda förhandlingsordningarna tillkommit efter förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter och utgör gemensam partsvilja.

LO konstaterar efter genomförd översyn av LO-förbundens respektive branschavtal att det inom LO-förbundens kollektivavtalsområden inte finns några hinder mot anlitande av bemanningsföretag som inte kan rättfärdiggöras med beaktande av de grunder som anges i bemanningsdirektivets artikel 4.1, d.v.s. arbetstagarnas skydd, krav på hälsa och säkerhet i arbetet,

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

behov av att garantera att arbetsmarknaden fungerar väl samt att förhindra missbruk.

Om särskilda förhandlingsordningar

I avtalsrörelsen 2010 träffades särskilda förhandlingsordningar för anlitande av bemanningsföretag inom flertalet av LO-förbundens avtalsområden. Även om kraven på förstärkt fackligt inflytande vid anlitande av bemanningsföretag samordnades inom LO blev resultaten av de förbundsvisa överenskommelserna inte likalydande. I sammanhanget finns ingen anledning att närmare i detalj redogöra för de olika förhandlingsordningar som upprättades. Dessa beskrivs översiktligt i SOU 2011:5, s. 61 ff.

Bakgrunden till avtalsregleringen var att flera av LOs medlemsförbund hade avsevärda problem med att arbetsgivare kunde kringgå reglerna om företrädesrätt till återanställning i lagen om anställningsskydd. Istället för att erbjuda de arbetstagare som hade företrädesrätt till återanställning en anställning anlidade dessa arbetsgivare bemanningsföretag. På så sätt kunde arbetsgivare sätta hela anställningsskyddet ur spel eftersom företrädesrätten är en helt avgörande del av anställningsskyddslagens systematik. Arbetsgivarens bedömning att det föreligger arbetsbrist och därmed saklig grund för uppsägning är ju normalt inte möjlig att ifrågasätta. I vissa fall var det förbundens uppfattning att den tidigare arbetsgivaren och bemanningsföretaget i samråd valde ut vilka av de tidigare anställda som skulle hyras in. Detta var dock av lätt insedda skäl ofta svårt att bevisa. Mot den bakgrunden enades LO-förbunden om att i avtalsrörelsen ställa krav på regler som skulle förhindra att företrädesrätten till återanställning kunde kringgås genom anlitande av bemanningsföretag.

Huruvida de särskilda förhandlingsordningarna överhuvudtaget är att betrakta som hinder är oklart. LOs bedömning är att en skyldighet för ett kundföretag att förhandla med en facklig organisation svårligen gör det mindre attraktivt att anlita bemanningsföretag. Ytterst är detta en fråga som får avgöras av EU-domstolen.

Oavsett om en särskild förhandlingsordning är att betrakta som ett hinder eller inte är det LOs bestämda uppfattning att förhandlingsordningen kan motiveras med utgångspunkt från direktivets grunder för rättfärdiggörande; att förhindra missbruk och kringgående av anställningsskyddet enligt LAS. Det kan i det sammanhanget nämnas att frågan om reglernas förenlighet med EU-direktivet väcktes av vissa arbetsgivarorganisationer vid inledningen av förhandlingarna. De regleringar som parterna därefter enades om ansågs dock vara väl förenliga med direktivet.

Det ska även nämnas att en partsgemensam delegation med representanter från arbetstagar- och arbetsgivarorganisationerna inom träindustrin träffade företrädare för kommissionen för att diskutera den särskilda förhandlingsordningens förenlighet med bemanningsdirektivet i mars 2011. Kommissionstjänstemännen konstaterade att överenskommelsen reglerades genom kollektivavtal och hade inget att erinra om den särskilda förhandlingsordningen vid den tidpunkten.

Landsorganisationen i Sverige
Stockholm som ovan

Wanja Lundby-Wedin
LO ordförande

Claes-Mikael Jonsson
Jurist LO

Håkan Löfgren
Ombudsman LO